

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2003**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

PREDSLOV

V máji 2004 vyvrcholilo niekoľkoročné úsilie sústredené na splnenie podmienok pre **vstup Slovenskej republiky (SR) do Európskej únie (EÚ)**. SR sa stala spolu s ďalšími deviatimi kandidátskymi krajinami plnoprávnym členom EÚ.

Etapa vyjednávania a plnenia podmienok vstupu do EÚ za kapitolu 22 Životné prostredie v zmysle Národného programu pre prijatie - *acquis communautaire* bola ukončená ešte pred koncom roka 2002. SR environmentálne požiadavky EÚ splnila s výnimkou vynechaných 7 prechodných období pre implementáciu finančne najnáročnejších smerníc. Do tohto obdobia sa uskutočnili rozhodujúce kroky pre harmonizáciu environmentálneho práva SR s právom EÚ.

V roku 2003 SR nadviazala na výsledky integračných snáh z predchádzajúcich rokov a ďalšie úsilie bolo zamerané predovšetkým na **zavádzanie a uplatňovanie systému environmentálneho práva do praxe**.

Z hľadiska harmonizácie environmentálneho práva medzi najvýznamnejšie kroky v roku 2003 patrí prijatie **zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. Účelom tohto zákona je dosiahnuť celkovú vysokú úroveň ochrany životného prostredia zabezpečením vyváženého integrovaného posudzovania všetkých zložiek životného prostredia orgánmi štátnej správy pri povoľovaní prevádzok, ktoré môžu rozhodujúcim spôsobom znečisťovať životné prostredie. Významné postavenie v tomto smere bolo zverené Slovenskej inšpekcii životného prostredia. Nadväzne na Rámcovú smernicu EÚ o vodách bol v roku 2003 pripravený **návrh nového vodného zákona**, ktorý Národná rada Slovenskej republiky prijala ako zákon č. 364/2004 Z.z. Na tento zákon nadviaže zákon o protipovodňovej ochrane a novela zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách. Povodne a iné mimoriadne environmentálne situácie vplyvom nežiadúcich zásahov do krajiny a klimatických zmien, ale aj nezodpovednosťou právnických osôb a fyzických osôb, každoročne ohrozujú zdravie a životy ľudí a majetok. Šokujúco na každého z nás zapôsobila najmä ekologická katastrofa v lesoch Tatranského národného parku, ktorého nové hranice vyhlásila vláda Slovenskej republiky nariadením č. 58/2003 Z.z. Každým dňom sa presvedčujeme, že realizácia preventívnych opatrení a environmentálnych projektov na nápravu chýb minulosti, vrátane environmentálnych záťaží, si bude vyžadovať nemalé finančné prostriedky a prioritu aj na Slovensku, tak ako to už uplatňuje EÚ s možnosťami konkrétnej pomoci aj Slovensku. Musíme si uvedomiť, že environmentálna prevencia je stále oveľa lacnejšia, než odstraňovanie následkov mimoriadnych environmentálnych situácií, pričom hodnota strát ľudských životov i niektorých nevratných zmien v krajine je nevyčísliteľná.

Jedným z najvýznamnejších faktorov pre podporu environmentálnej prevencie bolo prijatie **zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov**, ktorým sa opätovne uzákonila samostatná miestna štátna správa starostlivosti o životné prostredie, zrušená s výraznými stratami v roku 1996. Vytvorili sa tak právne, personálne a materiálno-technické podmienky pre inštitucionálne zabezpečenie a skvalitnenie výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie.

V priebehu roka 2003 s pokračovaním v roku 2004 v pôsobnosti **Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky** pokračovali práce na vytvorení podmienok pre prístup SR k **Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia („Aarhuský dohovor“)**, na ktorý nadviazala **smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/4/ES z 28. januára 2003 o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.**

Významným krokom pre prístup SR k Aarhuskému dohovoru bolo už prijatie **zákona č. 211/2000 Z.z.**

o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v máji 2000, ktorý kodifikuje právo občanov na prístup k informáciám a poskytuje im zákonný rámec prístupu k informáciám. Tento zákon v značnej miere vychádza z ustanovení Aarhuského dohovoru, ale s ohľadom na jeho rozsah neobsahuje niektoré špecifiká, týkajúce sa informácií o životnom prostredí a systému ich zhromažďovania, uchovávaní a šírenia. Z tohto dôvodu bol v roku 2003 pripravený a v marci 2004 prijatý **zákon č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.** Zákon transponuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/4/ES, a tým aj príslušné princípy a záväzky vyplývajúce z prvého piliera Aarhuského dohovoru, do právneho poriadku SR.

Jednou z foriem šírenia informácií o životnom prostredí v zmysle **zákona č.17/1992 Zb. o životnom prostredí a zákona č. 205/2004 Z.z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí** je aj **Správa o stave životného prostredia SR.** Vzhľadom na skutočnosť, že **Správa o stave životného prostredia SR v roku 2003** je už v poradí jedenástou správou tohto typu, stáva sa už tradíciou, že každý môže získať komplexnú informáciu o environmentálnej situácii v SR, či už v tlačenej forme alebo prostredníctvom internetu. Súčasťou správy je aj zhodnotenie vplyvov jednotlivých hospodárskych odvetví na životné prostredie so snahou o vyjadrenie riešenia a integrácie sociálnych, ekonomických a environmentálnych problémov v zmysle **Cardiffskej iniciatívy EÚ** a následných summitov Rady EÚ. Obsah celej správy potvrdzuje, že všetky tri piliere trvalo udržateľného rozvoja sú neoddeliteľne spojené a ich vývoj vykazuje vzájomnú závislosť.

Správa o stave životného prostredia je výsledkom sústredenia úsilia **širokého okruhu odborníkov rôznych rezortov** - od špecialistov zabezpečujúcich environmentálny monitoring, vyhodnocovanie jednotlivých ukazovateľov, tvorbu a budovanie informačného systému, tvorbu, realizáciu a vyhodnocovanie štatistických sledovaní až po špecialistov zameraných na ciele zhodnotenie stavu životného prostredia SR a v porovnaní s inými štátmi, najmä v EÚ a bližšie v Stredoeurópskom priestore. Takto získané informácie sú zároveň podkladom pre plnenie rozsiahlych **informačných povinností** vyplývajúcich z členstva SR v EÚ - voči **Európskej komisii (EK)** a **Európskej environmentálnej agentúre (EEA).** Ďalšie informačné povinnosti pre SR vyplývajú z členstva v **EUROSTATE, OECD** a v neposlednom rade voči **OSN** a organizáciám v jeho pôsobnosti.

Verím, že predkladaná **Správa o stave životného prostredia v roku 2003** bude pre každého čitateľa cenným zdrojom informácií o našom životnom prostredí a starostlivosti oň, pričom sa stane prostriedkom naplňovania **práva každého jednotlivca na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a prírodných zdrojov, príčinách a následkoch tohto stavu, obsiahnutého v Listine základných práv a slobôd** a v **Ústave Slovenskej republiky.**